

Rasism, etnisk diskriminering och social utestängning inom idrott

I **artikel 21** i avdelningen om jämlikhet i [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna](#) förbjuds olika former av diskriminering, bland annat på grund av ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung och tillhörighet till nationell minoritet.

Politiskt sammanhang

Idrottens möjligheter att förmedla mänskliga värden är av allt större intresse för Europeiska unionen. Samtidigt har insikten och medvetenheten om rasism och diskriminering inom idrotten förändrats betydligt på europeisk nivå under det senaste årtiondet, åtminstone inom fotbollen. Det finns ett växande behov av åtgärder. Europeiska och internationella aktörer och intressenter inom idrotten stödjer utarbetandet av en mera aktiv strategi mot rasism och diskriminering inom idrotten.

I en ny rapport granskar [Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter \(FRA\)](#) ingående dessa frågor.

Breddat deltagande i idrott

Minoriteter och invandrare är underrepresenterade inom många idrotter i EU, särskilt i idrottsorganisationernas ledning. Kvinnor och flickor från etniska minoriteter är särskilt underrepresenterade.

I vissa länder kan social utestängning och geografisk isolering leda till lågt deltagande av romer och resande inom idrotten. Att idrottsmöjligheter inte finns tillgängliga i vissa områden minskar också vissa gruppers deltagande.

Stärkt medvetenhet och ökad mångfald

Det krävs mer riktade medvetenhetshöjande insatser av ledningsorgan, förbund och klubbar inom idrotten för att förverkliga idrottens inkluderande potential. Sådana insatser skulle kunna omfatta mångfaldsprogram för att främja invandrares och etniska minoriteters idrottsdeltagande eller initiativ för att avlägsna hinder för att nå ledningsbefattningar inom idrottsorganisationer.

Övervakning av rasistiska incidenter inom idrotten

Rasistiska incidenter bland publiken vid idrottsevenemang tas ofta upp i medierna. Inom till exempel herrfotbollen utpekas supportrarna som de huvudsakliga förövarna vid sådana incidenter.

Rasistiska incidenter inträffar dock även bland spelare, särskilt inom amatöridrotten.

Även domare och klubbfunktionärer kan vara inblandade i rasistiska incidenter. Dessutom inträffar ett stort antal incidenter inom ungdomsidrotten.

Systematisk övervakning av rasistiska incidenter inom idrotten finns endast i ett fåtal EU-medlemsstater. Vissa är mer avancerade och registrerar fler rasistiska incidenter än andra. De flesta tillgängliga uppgifterna rör dock fotboll.

Ändamålsenlig övervakning

Nationella och lokala myndigheter uppmanas att utarbeta ändamålsenliga sätt att övervaka rasistiska incidenter och diskriminering inom idrotten i nära samarbete med idrottsförbunden, för att förbättra registreringen av incidenter och underlätta framförandet av enskilda klagomål.

Stärkt reglering och tillsyn när det gäller rasistiska incidenter inom idrotten

Stadgar eller liknande dokument för europeiska och internationella idrottsorganisationer innehåller ofta bestämmelser riktade mot rasism eller diskriminering. Få sådana organisationer har dock tydliga disciplinära förfaranden mot rasistiskt eller diskriminerande beteende, med undantag av internationella fotbolls- och kricketorganisationer.

[Europeiska fotbollsunions \(Uefa\)](#) disciplinregler är ett exempel på bästa praxis och innehåller bestämmelser riktade mot rasism och en uppsättning straffpåföljder vid överträdelse.

Mer ändamålsenliga regler mot rasism:

Ledningsorganen inom idrotten bör utarbeta och genomföra ändamålsenliga regler och jämlikhetsåtgärder mot rasism. Europeiska kommissionen kan spela en viktig roll för att samordna utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna i detta sammanhang.

[Rådets rambeslut om bekämpande av vissa former och uttryck för rasism och främlingsfientlighet med hjälp av straffrättslig lagstiftning](#) är ett viktigt rättsligt instrument som kan användas för att bekämpa rasism inom idrotten.

Jämlikhetsorgan och idrott

Byråns rapport visar att jämlikhetsorgan och andra institutioner, som nationella institutioner för mänskliga rättigheter, i minst 16 EU-medlemsstater vidtar åtgärder vid rasistiska incidenter och etnisk diskriminering inom idrott.

Medverkan av jämlikhetsorgan i kampen mot rasism och etnisk diskriminering inom idrotten:

Jämlikhetsorgan och nationella institutioner för mänskliga rättigheter bör vara mer engagerade i att ta itu med rasdiskriminering inom idrott. Dessa organ skulle kunna stödja idrottsförbunden och klubbarna vid utformning av verksamhet för att höja medvetenheten. De skulle kunna ge stöd till potentiella offer och, där detta tillåts, medverka i rättsliga åtgärder mot förövarna.

Bakgrund

Byråns rapport bygger på intervjuer med experter och intressenter inom området samt på sekundärdata och information för perioden 2003–2008. Dessutom har intressenter på europeisk och nationell nivå bidragit, bland annat nationella idrottsförbund. I undersökningen granskades proffs- och amatöridrott med män, kvinnor och barn eller ungdomar.

Fotboll och friidrott granskades i alla 27 EU-medlemsstater och dessutom togs en tredje idrott som är populär i respektive medlemsstat med.

EU-medlemsstat	Granskade idrotter
Österrike	Fotboll, friidrott, alpin skidåkning
Belgien	Fotboll, friidrott, basket
Bulgarien	Fotboll, friidrott, volleyboll
Cypern	Fotboll, friidrott, basket
Tjeckien	Fotboll, friidrott, ishockey
Danmark	Fotboll, friidrott, handboll
Estland	Fotboll, friidrott, basket
Finland	Fotboll, friidrott, basket
Frankrike	Fotboll, friidrott, tennis
Tyskland	Fotboll, friidrott, handboll
Grekland	Fotboll, friidrott, basket
Ungern	Fotboll, friidrott, vattenpolo
Irland	Fotboll, friidrott, hurling
Italien	Fotboll, friidrott, basket
Lettland	Fotboll, friidrott, ishockey
Litauen	Fotboll, friidrott, basket
Luxemburg	Fotboll, friidrott, cykling
Malta	Fotboll, friidrott, basket
Nederländerna	Fotboll, friidrott, korfboll
Polen	Fotboll, friidrott, speedway
Portugal	Fotboll, friidrott, handboll
Rumänien	Fotboll, friidrott, handboll
Slovakien	Fotboll, friidrott, ishockey
Slovenien	Fotboll, friidrott, alpin skidåkning
Spanien	Fotboll, friidrott, basket
Sverige	Fotboll, friidrott, ishockey
Storbritannien	Fotboll, friidrott, cricket

Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har offentliggjort två rapporter om rasism, etnisk diskriminering och utestängning av invandrare och minoriteter inom idrotten i EU:

- *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: A comparative overview of the situation in the European Union* [Rasism, etnisk diskriminering och utestängning av invandrare och minoriteter inom idrotten: en jämförande översikt av situationen i Europeiska unionen]
- *Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: The situation in the European Union – Summary report* [Rasism, etnisk diskriminering och utestängning av invandrare och minoriteter inom idrotten: situationen i Europeiska unionen – Sammanfattande rapport]

En *Handbok i bästa praxis* kommer att offentliggöras 2011 för idrottsförbund, klubbar och spelare eller idrottsmän, med exempel på initiativ för bekämpande av rasism, etnisk diskriminering och utestängning av invandrare och minoriteter inom idrotten.

Rapporterna finns tillgängliga på webbplatsen

www.fra.europa.eu